

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Handlingsprogram næring 2016

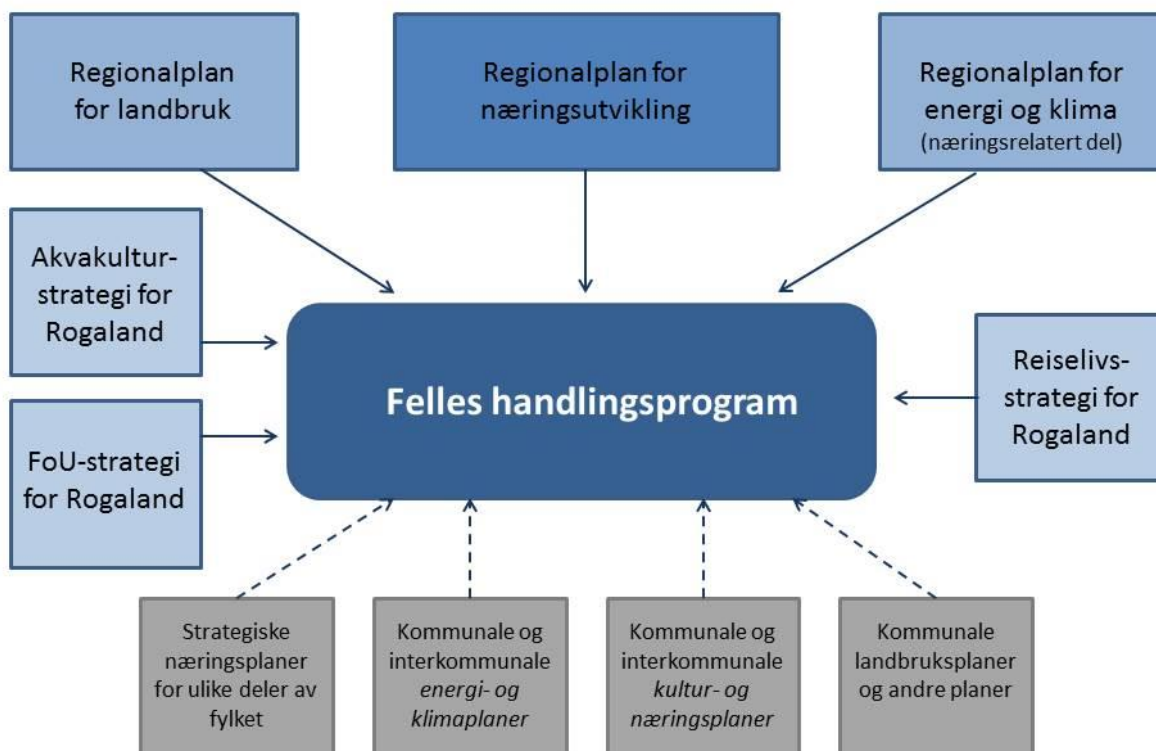
Vedtatt i fylkestinget 20. oktober 2015

Innhold:

Innledning	side 2
Del 1: Løpende aktiviteter	side 3
Del 2: Pågående prosjekter	side 4
Del 3: Nye prosjekter	side 4
3.1 Økt matproduksjon	side 5
3.2 Et bærekraftig helårs reiseliv	side 5
3.3 Miljøvennlig energi og energieffektivisering	side 6
3.4 Samarbeid om innovasjon og kompetanse	side 6

Innledning:

De overordnede styringsdokumentene for handlingsprogrammet er Regionalplan for næringsutvikling, Regionalplan for landbruk, Regionalplan for energi og klima (delen som gjelder næringsutvikling), Akvakulturstrategi for Rogaland, Reiselivsstrategi for Rogaland og FoU-strategi for Rogaland.

Figur 1: HP næring 2016, planer og strategier

Handlingsprogram næring 2016 (HP næring 2016) er utarbeidet av Rogaland fylkeskommune i samarbeid med Innovasjon Norge Rogaland og Fylkesmannens landbruksavdeling. HP næring 2016 er førende for de regionale tilretteleggingsmidlene som disse tre aktørene har til disposisjon. Prosjekter og aktiviteter som får tildelt midler over HP næring 2016, må derfor kunne forankres i handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet er rettet mot områder fylkeskommunen og andre offentlige virkemiddelaktører kan påvirke, og der tiltak fra det offentlige vil ha utløsende effekt. De statlige føringene i de årlige tildelingsbrevene til fylkeskommunen og Fylkesmannens landbruksavdeling påvirker virkemiddelbruken knyttet til handlingsprogrammet.

Målgruppen for HP næring er private og offentlige utviklingsaktører i Rogaland, og midlene som knyttes til handlingsprogrammet kan benyttes til medfinansiering av tilretteleggende utviklingsprosjekt innen regional næringsutvikling. Midlene kan ikke benyttes til direkte

bedriftsstøtte eller etablererstøtte. Bedriftsstøtte og støtte til etablerere blir forvaltet av Innovasjon Norge Rogaland.

Olje- og gassnæringen er ikke vektlagt i handlingsprogrammet, men dette er en svært viktig næring i Rogaland som med full tyngde har fått merket nedgangen i oljeprisen. HP næring 2016 skal bidra til teknologi- og kompetanseoverføring fra olje- og gassnæringen til nye næringer og klynger. Rogaland fylkeskommune har også startet arbeidet med en «*smart spesialiseringsstrategi*» som har til hensikt å få mer effekt ut av den offentlige støtten og de offentlige virkemidlene.

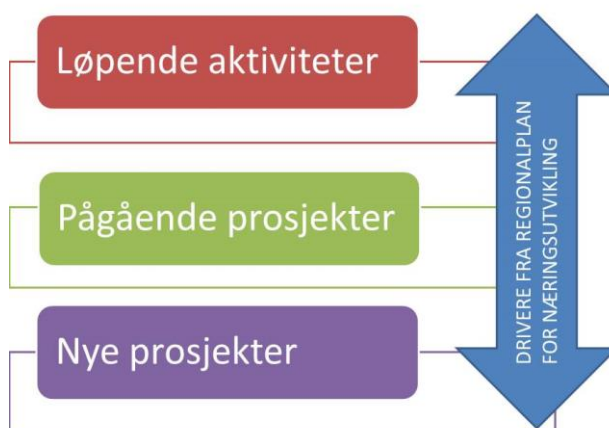
I alle de tre regionalplanene, reiselivsstrategien og akvakulturstrategien fokuseres det på rekruttering og kompetanse. Tilgang på tilstrekkelig og relevant kompetanse i alle deler av fylket er en viktig forutsetning for en god samfunnsutvikling. Dermed er det viktig å utvikle kurs og utdanningstilbud som samsvarer med de behov næringslivet og offentlig sektor har.

Den overordnede målsettingen til HP næring 2016 er «Økt verdiskaping i Rogaland». Dette skal vi oppnå gjennom å styre bruken av de tilgjengelige midlene til næringsutvikling.

HP næring 2016 er delt i tre deler:

- Del 1: Løpende aktiviteter
- Del 2: Pågående prosjekter
- Del 3: Nye prosjekter

Prosjekt og tiltak som skal søker om støtte, vil bli vurdert i lys av prioriteringene og føringene i handlingsprogrammet. De fem driverne *innovasjon og innovasjonsstruktur, rekruttering og kompetanse, internasjonalisering, naturressurser og infrastruktur* som er hentet fra Regionalplan for næringsutvikling, er gjennomgående.

Figur 2: HP næring 2016 - struktur

Del1: Løpende aktiviteter

En del av midlene til næringsrettet utvikling er øremerket løpende aktiviteter. Disse aktivitetene har ofte et element av langvarig støtte i seg. Aktivitetene er som regel ikke tidsavgrenset, og det knytter seg ofte også langsiktige avtaler og forpliktelser til disse aktivitetene. Et eksempel er de fire næringshagene i Rogaland som er tatt opp i SIVAs næringshageprogram 2011 – 2021. Staten bidrar med midler til disse næringshagene forutsatt at også regionen ved fylkeskommunen bidrar med midler. Et annet eksempel er Lysefjorden Utvikling AS hvor fylkesutvalget i sak 143/11 har vedtatt at det skal ytes et fast, årlig tilskudd fra Rogaland fylkeskommune til selskapet.

Aktiviteter som har prioritet under dette punktet i 2016, er som følger:

- Stavangerregionens Europakontor
- De fire næringshagene som er tatt opp i SIVAs næringshageprogram
- Lysefjorden Utvikling AS
- Magma Geopark AS
- Delice-nettverket

Del 2: Pågående prosjekter

Pågående prosjekter/ videreføring skal prioriteres foran nye prosjekter, forutsatt at prosjekteier rapporterer om framdrift, økonomi og oppnådde / forventete resultater. Når det gjelder utviklingsprosjektenes varighet, er hovedregelen at det kan gis støtte i inntil tre år. Av og til gis det støtte til prosjekter av lengre varighet. Dette er blant annet prosjekter som er knyttet opp mot nasjonale program hos Innovasjon Norge (GCE-, NCE- og Arena-prosjekter¹) og Norges forskningsråd (VRI²).

Noen av de pågående prosjekter som har prioritet under dette punktet i 2016, er:

- VRI Rogaland – samhandlingsprosjekt
- VRI Innovasjonsforskningsprosjekt
- NCE Culinology, NCE Tourism og NCE Maritime CleanTech
- Arena Velferdsteknologi
- Inkubatortilbudet Rogaland
- Storfekjøttetsatsingen i Rogaland
- Bioprotein – etablering av pilot- og forskningsanlegg
- Utvikling av en klynge – tunnelsikkerhet
- Kompetanseløft grovfôr ved NIBIO Særheim

I tillegg vil to- og treårige videreføringsprosjekter som ble igangsatt i 2014 og 2015 under de da gjeldende handlingsplaner, ha prioritet i 2016.

Del 3. Nye prosjekter

I HP næring 2016 er det fire tematiske satsinger med underliggende innsatsområder som vil ha prioritet når vi skal lyse ut og tildele midler til nye prosjekter og tiltak. HP næring 2016 skal bidra til teknologi- og kompetanseoverføring fra olje- og gassnæringen til nye næringer og klynger, og prosjekter og tiltak som bidrar til dette vil bli prioritert.

¹ GCE er forkortelsen for Global Centres of Expertise og NCE er forkortelsen for Norwegian Centres of Expertise. Sammen med ARENA-programmet er GCE- og NCE-programmene klyngeutviklingsprogram som er styrt av Innovasjon Norge.

² Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) er Forskningsrådets særlige satsing på innovasjon gjennom samhandling. VRI-programmet startet opp i 2007 og er ferdig i 2016.

De fire tematiske satsingene er:

- 3.1 Økt matproduksjon
- 3.2 Et bærekraftig helårs reiseliv
- 3.3 Miljøvennlig energi og energieffektivisering
- 3.4 Samarbeid på tvers av bransjer / klynger

Disse fire satsingene er spissede satsinger som har blitt utledet av driverne *innovasjon og innovasjonsstruktur, rekruttering og kompetanse, internasjonalisering, naturressurser* i Regionalplan for næringsutvikling. Driverne i regionalplanen er førende for aktivitetene og prosjektene som får tildelt midler gjennom HP næring 2016.

3.1 Økt matproduksjon

I Regionalplan for landbruk er det en klar målsetting å opprettholde og styrke matproduksjonen i fylket innenfor husdyrproduksjon og produksjon av grønnsaker, frukt og bær. I landbruksnæringen ligger alt til rette for å øke produksjonen blant annet ved å optimalisere bruken av tekniske virkemidler, økt kompetanse og ved bedre utnyttelse av ressursene.

Rogaland har alltid vært et viktig sentrum for utvikling av norsk havbruksindustri. I Regionalplan for næringsutvikling er det en målsetting at «Rogaland skal være et foregangsfylke når det gjelder bærekraftig produksjon og miljøvennlig teknologi». En prioritert satsing i planen er økt gjenvinning og økt bruk av restråstoff. I Akvakulturstrategi for Rogaland er et av satsingsområdene å utvikle nye marine oppdrettsarter.

Med utgangspunkt i gjeldende planer og målsettinger vil vi i 2016 prioritere mobiliserings- og tilretteleggingsprosjekt som bidrar til økt bærekraftig matproduksjon. Prioriterte områder er:

- 3.1.1 økt produksjon av vegetabiler
- 3.1.2 økt grøvforbasert produksjon
- 3.1.3 økt produksjon av sjømat
- 3.1.4 økt bruk av restråstoff

3.2 Et bærekraftig helårs reiseliv

Reiselivsstrategi for Rogaland har som målsetting å skape et bærekraftig helårs reiseliv som tar hensyn til naturens tåleevne, lokalsamfunnenes ressurser og behov og lønnsomhet i bedriftene.

Med utgangspunkt i Regionalplan for næringsutvikling og Reiselivsstrategi for Rogaland vil vi i 2016 prioritere prosjekter og tiltak som:

- 3.2.1 bidrar til utvikling av bærekraftige opplevelser og aktiviteter i tilknytning til Avaldsnes, Lysefjorden, Magma Geopark og de to nasjonale turistveiene.

3.3 Miljøvennlig energi og energieffektivisering

Regionalplan for energi og klima legger opp til en betydelig økt satsing på fornybar energiproduksjon i vårt fylke fra vind og vann, men også vesentlig økt bruk av tilgjengelige varmeressurser fra biomasse og avfall. Det blir videre fremhevet i Regionalplan for næringsutvikling at Rogaland skal være et foregangsfylke når det gjelder bærekraftig produksjon og miljøvennlig teknologi.

I en omstillingsfase som mange bedrifter i Rogaland befinner seg i nå, er det store muligheter til å utvikle nye / unike teknologier eller tjenester som direkte eller indirekte forbedrer miljøet.

Med utgangspunkt i gjeldende planer og målsettinger vil vi i 2016 prioritere prosjekter og tiltak som bidrar til:

- 3.3.1 økt produksjon og bruk av biogass og trebasert bioenergi
- 3.3.2 teknologiutvikling på området energieffektivisering
- 3.3.3 utvikling av vindkraft, til lands og til vanns
- 3.3.4 at ny, miljøvennlig og energieffektiv teknologi blir tatt i bruk i transportnæringen, til lands og til vanns
- 3.3.5 mobilisering til Innovasjon Norges Miljøteknologiordning³
- 3.3.6 utvikling, oppfølging og gjennomføring av EU-prosjekter

3.4 Samarbeid på tvers av næringer / klynger

Vi tar i bruk ny teknologi i et økende tempo, og det utvikles stadig nye arbeidsprosesser og forretningsmodeller. Det er en utfordring å koordinere virkemiddelapparatet og virkemidlene slik at disse er tilpasset nye næringer, og det er viktig at gode ideer og ressurser kobles på tvers av bransjer og geografi. Det er et mål å få opp gode teknologioverføringsprosjekter fra olje- og gassnæringen til andre næringer.

I Regionalplan for næringsutvikling understrekes det at næringslivet i Rogaland skal kjennetegnes av en høy grad av kreativitet, innovasjon og nyskaping. Dette målet skal nås blant annet gjennom økt samarbeid mellom næringsliv, FoU-miljø og kapital. Med dette som utgangspunkt vil vi i 2016 prioritere prosjekter og tiltak som bidrar til:

- 3.4.1 at regionen bygger opp tverrsektoriell kompetanse innenfor sikkerhet og simulering
- 3.4.2 et mer bærekraftig, bioøkonomisk samfunn⁴
- 3.4.3 økt innovasjon på feltene mat, helse og biomedisin
- 3.4.4 aktiv deltakelse i nasjonale og internasjonale program og prosjekt, som for eksempel Arena, NCE, GCE, Horizon 2020 og Interreg

³ Miljøteknologiordningen er en ordning som kan brukes i alle bransjer og av alle typer bedrifter, både små og store. Det overordnede formålet med ordningen er å fremme utvikling av bedrifter basert på norsk miljøteknologi eller tjenester med positiv miljøeffekt. Miljøteknologiordningen skal støtte teknologi som er nær kommersialisering, og som skal bygges og utprøves under tilnærmet naturlige forhold.

⁴ Foredling av råvarer fra jordbruk, skogbruk og marin sektor som innebærer at biomassen blir utnyttet i bærekraftige kretsløp, defineres som bioøkonomi.